

# Plan za ZENICU 2021-25

BORIS  
Britvar

---

GRADONAČELNIK

Zenica, novembar 2020

## SADRŽAJ

<b>SADRŽAJ.....</b>	<b>2</b>
<b>BIOGRAFIJA .....</b>	<b>4</b>
<b>MOTIVI ZA KANDIDATURU .....</b>	<b>5</b>
<b>CILJEVI PROGRAMA.....</b>	<b>6</b>
<b>KAKVU ZENICU ŽELIMO? .....</b>	<b>7</b>
<b>KAKVU ZENICU IMAMO?.....</b>	<b>10</b>
<b>URBANI RAZVOJ – GRAD ZA 21. STOLJEĆE.....</b>	<b>11</b>
<b>PROSTORNO PLANSKA DOKUMENTACIJA .....</b>	<b>12</b>
<b>STRATEŠKI DOKUMENTI.....</b>	<b>12</b>
<b>STRATEŠKE ZONE .....</b>	<b>13</b>
<b>STRATEŠKI OBJEKTI .....</b>	<b>13</b>
<b>PROJEKTI SA SUSJEDNIM OPĆINAMA, KANTONOM I RS.....</b>	<b>14</b>
<b>RURALNI RAZVOJ GRADA .....</b>	<b>14</b>
<b>STRATEŠKI DOKUMENTI.....</b>	<b>16</b>
<b>CILJEVI.....</b>	<b>16</b>
<b>OBNOVIMO PRIVREDU GRADA .....</b>	<b>17</b>
<b>STRATEŠKI DOKUMENTI.....</b>	<b>18</b>
<b>CILJEVI .....</b>	<b>18</b>
<b>JAVNI PREVOZ.....</b>	<b>18</b>
<b>STRATEŠKI DOKUMENTI.....</b>	<b>19</b>
<b>CILJEVI .....</b>	<b>19</b>
<b>BORBA PROTIV KORUPCIJE.....</b>	<b>20</b>
<b>CILJEVI .....</b>	<b>20</b>
<b>JAČANJE KONKURENTNOSTI RADNE SNAGE I BOLJEG ZAPOŠLJAVANJA .....</b>	<b>20</b>
<b>STRATEŠKI DOKUMENTI: .....</b>	<b>21</b>
<b>CILJEVI:.....</b>	<b>21</b>

<b>ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE JER ZDRAVLJE NEMA CIJENU .....</b>	<b>22</b>
<b>STRATEŠKI DOKUMENTI.....</b>	<b>23</b>
<b>CILJEVI .....</b>	<b>23</b>
<b>NOVI ODNOSI SA ARCELOR MITTALOM.....</b>	<b>24</b>
<b>SPORT – IZGRADIMO ISTINSKI SPORTSKI GRAD .....</b>	<b>25</b>
<b>CILJEVI:.....</b>	<b>26</b>
<b>TURIZAM – NEISKORIŠTENI RESURS ZENICE .....</b>	<b>27</b>
<b>CILJEVI:.....</b>	<b>28</b>
<b>OBRAZOVANJE.....</b>	<b>28</b>
<b>CILJEVI:.....</b>	<b>29</b>
<b>STRATEGIJA ZA MLADE.....</b>	<b>30</b>
<b>CILJEVI:.....</b>	<b>30</b>
<b>KULTURA – TEMELJ IDENTITETA GRADA .....</b>	<b>32</b>
<b>CILJEVI:.....</b>	<b>33</b>
<b>JAČANJE IDENTITETA ZENICE .....</b>	<b>34</b>
<b>CILJEVI:.....</b>	<b>34</b>
<b>IZBORI 2020 – JER ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE! .....</b>	<b>35</b>

## BIOGRAFIJA

Rođen u Zenici 1959.g. Po završenoj osnovnoj i srednjoj školi, kao stipendista Željezare Zenica završio Arhitektonski fakultet u Sarajevu 1984.g, a nakon toga se zaposlio u Željezari Zenica, 1987.-1988.g imenovan za tehničkog direktora Zening Zenica, a od 1989.g pokrenuo privatni projektni biro. U periodu od 2000.-2001.g obavljao funkciju Pomoćnika načelnika za urbanizam, a od 2001.-2003.g bio imenovan za Zamjenika Federalnog ministra za prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

U periodu od 1973.-1986.g igrao za sve selekcije košarkaškog kluba Čelik, a od aktivnog igranja se oprostio kao dugogodišnji kapiten tima. Od 1980.-1984.g aktivno radio kao trener juniorske selekcije košarkaškog kluba iz koje su izrasli mnogi zenički košarkaši, a između ostalih Zoran Savić i Dževad Alihodžić koji su bili okosnica tima koji se takmičio u prvoj ligi bivše države. Kao član uprave kluba, a u jednom periodu i potpredsjednik izvršnog odbora, pružio značajan doprinos plasmanu KK Čelik u prvu ligu Jugoslavije.

U periodu od 2000.-2001.g kao Pomoćnik načelnika za urbanizam pokrenuo ideju i realizirao projekte Radne zone Zenica I i Radne zone Pečuj koje i danas predstavljaju najznačajniji prostor za privredni razvoj grada. Vodio tim za izradu urbanističkog projekta Radne zone Zenica I i osnovnih principa implementacije projekta. U okviru rješavanja gradske imovine pokrenuo proces preuzimanja zemljišta na potezu od Trga rudara do Lašve od Željeznica FBiH što je otvorilo nove perspektive u smislu razvoja grada. U istom periodu pokrenuo pitanje rješavanja sanacije deponije „Siđe“ i izgradnje nove deponije komunalnog otpada „Mošćanica“. Nakon odlaska na funkciju Zamjenika ministra prostornog uređenja i zaštite okoliša FBiH, 2001.g nastavio rad na Projektu deponije „Mošćanica“, a ova investicija je uspješno okončana tako da Zenica danas ima najmoderniju deponiju u jugoistočnoj Europi a da grad nije morao uložiti niti jednu marku. U okviru projekta „Mošćanica“ urađena je i sanacija postojeće deponije „Siđe“ po svim europskim standardima. Inicirao i doveo do usvajanja državnu „Strategiju zbrinjavanja komunalnog otpada“ temeljem koje je, u ime BiH, bio potpisnik Ugovora o kreditu sa Svjetskom bankom u iznosu 35 miliona USD za projekte izgradnje regionalnih deponija u BiH, a prvi realizovani projekat je bio upravo u Zenici.

Kao Zamjenik ministra radio na rješavanju i drugih projekata od značaja za grad, kao što je uspješno rješavanje pitanja dodjele koncesije za vodovod „Kruščica“ u korist grada Zenice za period 2002.-2042.g, prenos objekta „Dom armije“ za potrebe Bošnjačke zajednice kulture „Preporod“ i dr.

U periodu rata, kao Zamjenik direktora humanitarne organizacije UMCOR, realizovao projekte završetka novog krila Stacionara za potrebe rehabilitacije ranjenika i izbjeglica, završetak 76 stambenih jedinica u zgradi Solidarnosti u Babinoj rijeci, rekonstrukciju Kasine 1 i 5 za smještaj izbjeglica i dr.

Od strane grupe građana nominiran za Plaketu grada Zenice za 2019.godinu.

Kao arhitekta, autor niza projekata – javnih i stambeno-poslovnih objekata kako u Zenici, tako i u cijeloj BiH.

## MOTIVI ZA KANDIDATURU

Mnogi su obećavali sve i svašta i bili izabrani. I imamo to što imamo. Da li smo zadovoljni? Ja nisam.

I to je osnovni razlog moje kandidature za gradonačelnika i to kao nezavisnog kandidata obzirom da je krajnje vrijeme da se odgovorno i stručno Gradska uprava počne baviti projektima koji će omogućiti nove investicije, otvaranje javnih mjesta i zapošljavanje, te razvoj projekata koje finansira Europska Unija. U vrhu prioriteta su urbani i ruralni razvoj, zaštita okoliša, razvoj infrastrukture i sistemsko rješavanje nagomilanih aktualnih problema, od javnog prevoza, zdravstvene zaštite, energijske efikasnosti, do stvaranja parkirnih zona i svega što grad čini gradom, jer **ZENICA MOŽE BOLJE!**

Ozbiljno ću se posvetiti svim pitanjima koja će osigurati egzistenciju i kvalitetan život svih građana, a koja su zapostavljena zbog dnevno-političkih interesa aktualne vlasti. Godinama sam javno upozoravao na manjkavosti u radu i bivše i sadašnje Gradske uprave, na propuste i korupciju, a moj oštar kritički istup prepoznali su i brojni građani koji mi danas daju podršku za kandidaturu.

Cilj mi je da Gradska uprava bude servis u kojem će se potrebe građana i investitora efikasno rješavati, bez političkih i korupcijskih utjecaja. Posljednjih godina Gradsku upravu nije posjetio niti jedan viši dužnosnik, niti jedan strani ambasador, čak niti jedan čelnik susjednih općina. to je sramotna činjenica koja je ostala u sjeni svakodnevnih političkih previranja. Kao gradonačelnik, to neću dopustiti, Zenica će biti grad znanja, razvoja i zajedništva jer **ZENICA ŽELI BOLJE!**

Uz stvaranje novog poslovnog ambijenta, zapošljavanje i urbani razvoj na temeljima struke i zakona, jedan od prioriteta svakako je radikalna borba protiv korupcije i građevinskog lobija. Moramo obraniti naš grad od korupcije u Gradskoj upravi i Javnim preduzećima kako bi omogućili normalne uvjete za život i rad svakog građanina Zenice. Osim toga, vrijeme je da se oslobodimo svih nametnutih podjela pa i onih koje se odnose na ruralne i urbane. Jedan od osnovnih principa održivog razvoja upravo je ravnoteža između grada i njegove uže i šire okolice, a svojim znanjem i iskustvom želim pokazati da je to moguće. Ovoj temi i ovom problemu posvetio sam posebnu pažnju i pripremio program ruralnog razvoja koji nudi mnogo više od krpljenja lokalnih puteva.

Želim zaustaviti moralnu, ekonomsku i urbanu eroziju grada, utvrditi strateške dokumente razvoja za narednih 10 godina, pokrenuti kapitalne projekte za grad i učiniti sve za rješavanje pitanja zapošljavanja, aktivnosti mladih, kulture i sporta, jer **ZENICA MORA BOLJE!**

Želim biti prvi arhitekt-gradonačelnik u Bosni i Hercegovini i pokazati na koji način se može razvijati gradska sredina! Želim popraviti naš grad i biti prisutan u svakoj ulici i u svakoj kući, kad god bude potrebno i gdje god postoji problem.

Želim da Zenica bude primjer razvoja i stvarni temelj Bosne i Hercegovine. Ništa od toga nije moguće bez borbe, bez građana koji su i sami svjesni da su promjene nužne, i zato se moramo boriti, zajedno, jer vjerujem da **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!**

## **CILJEVI PROGRAMA**

Aktivnosti koje se predlažu ovim programom preduvjet su za uspostavu ravnoteže urbanog i ruralnog razvoja, uspostavu pravednosti u društvu, ekonomski i socijalni napredak, te sistemska borba protiv korupcije, neznanja i građevinskog lobija.

## KAKVU ZENICU ŽELIMO?

Za sve nas Zenica je bez sumnje najljepši grad na svijetu i sigurno želimo da takva i ostane. Međutim, svjesni smo činjenice da naš grad već decenijama ne izgleda niti se razvija onako kako bi mogao, trebao i morao. Vladajuće političke elite svjesno zanemaruju činjenicu da je Zenica grad koji je u Bosni i Hercegovini u periodu od 1991. do danas doživio najveću demografsku katastrofu. Nažalost taj trend se i dalje nastavlja i ako ovog trenutka ne krenemo s jasnim i kvalitetnim promjenama, proces odliva Zeničana, naročito mladih i sposobnih, će se nastaviti i naš grad vratiti decenijama unazad. Već sada smo po broju stanovnika na nivou stanja iz 1971. godine (kada je u Zenici živjelo oko 112.000 stanovnika što približno odgovara današnjem stanju), s tim da su svi tadašnji demografski pokazatelji (natalitet, doseljavanje, starosna struktura stanovništva itd) bili pozitivni, a savremeni trendovi ukazuju na brutalnu istinu – naš grad odumire!!!

### **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Vladajuće političke snage su zaokupljene ličnim interesima, međusobnim sukobima i optuživanjima, čime zapravo samo prikrivaju vlastitu nekompetentnost i hroničnu nesposobnost da Zenicu uvedu u 21. vijek. Živimo u vremenu kada zdrava društva koriste sve svoje kapacitet da sopstvene lokalne sredine učine maksimalno ugodnim za živote svojih sugrađana. Green Cities, Smart Cities, Future Cities i brojni drugi koncepti razvoja gradova danas su realnost za milione građana europskih i svjetskih gradova, a gdje su Zenica i Bosna i Hercegovina? Mi se još uvijek hvalimo kada asfaltiramo 100 metara puta, postavimo saksije na mostove ili stavimo nove klupe u gradu... Dok zdrava društva uveliko uživaju u blagodatima 21. stoljeća i maštaju o osvajanju svemira, mi bauljamo kroz smog po blatu i prašini i nadamo se novim stotinama metara asfaltiranog puta!

### **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Zaista, ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!! a jedini način da to pokaže je da se prestane baviti drugim sredinama (Zenica radi Beograd se gradi; Sarajevo nam sve uzima; Vitez nam sprečava razvoj; Kakanj upravlja sudbinom Zenice itd) te da se okrene sopstvenim snagama i potencijalima, te da uz pravilno, zakonski i stručno utemeljeno planiranje odredi ciljeve i pravac svog razvoja u 21. stoljeću! Zenica je četvrti grad po veličini u Bosni i Hercegovini, najvažnije urbano, kulturno, naučno, sportsko i svako drugo središte Centralne Bosne i glavni grad Zeničko-dobojskog kantona – središnjeg i privredno najvažnijeg kantona Federacije Bosne i Hercegovine! Sve ovo su prednosti koje

Zenica ima, ali ih ne koristi; krajnje vrijeme je da Zenica i Zeničani shvate i prihvate činjenicu da smo Grad i da se svi tako počnemo ponašati.

**ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!** i Program koji se nalazi ispred Vas to će i pokazati. Kakvu Zenicu želimo? Onakvu kakva je nekada i bila, samo još puno bolju:

- Želimo normalan grad otvoren za sve koji žele u njemu ugodno da žive, rade i doprinose njegovom razvoju!
- Želimo Zenicu u koju ljudi rado dolaze i ne žele, niti imaju potrebe da iz nje odlaze!
- Želimo grad u kojem vladaju zakoni koji važe za sve bez izuzetaka!
- Želimo Zenicu koja će ponovo biti motor razvoja cijele Bosne i Hercegovine!
- Želimo moderan privredni razvoj koji poštuje prava radnika i prava Zeničana na život u čistoj okolini!
- Želimo grad u kojem svi građani bez obzira gdje živjeli imaju uređenu saobraćajnu i komunalnu infrastrukturu (vodovod, kanalizacija, javna rasvjeta)
- Želimo Zenicu čiji je razvoj utemeljen na zakonima, strategijama i planovima, a ne na željama investitora i hirovima pojedinaca!
- Želimo univerzitetski grad s moderno opremljenim obdaništima, školama i fakultetima koji će školovati mladi kadar u skladu s potrebama 21. stoljeća, a ne za popunjavanje biroa za zapošljavanje!
- Želimo Zenicu u kojoj se institucije kulture razvijaju, a ne zatvaraju – želimo nove muzeje, nove biblioteke, Arhiv i Zavod za zaštitu spomenika kulture!
- Želimo modernu sportsku infrastrukturu, puna sportska igrališta, želimo titule i europska takmičenja, želimo NK Čelik, KK Čelik, RK Čelik, ŽKK Čelik . Želimo razvoj svih ostalih sportova kroz porodicu sportskog društva Čelik!
- Želimo da Zenica bude Grad zelenila, a ne više Grad smoga – želimo više uređenih zelenih površina, a ne solitera u parkovima; želimo obnovljena i uređena izletišta – ne želimo beton i smeće!
- Želimo da urbanističko djelo prof.Juraja Neidhardta – grad Zenicu pokažemo cijelome svijetu i zbog toga želimo da pokrenemo razvoj turizma u našem gradu!



## **ŽELIMO, TRAŽIMO, ZAHTIJEVAMO JER ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Da li je moguće ostvariti naše želje? Naravno da jeste, a Program pred Vama će i dokazati da je to moguće ostvariti uz pravilno i zakonski utemeljeno planiranje i korištenje kapaciteta koje Zenica ima. Opće ciljeve koje moramo ispuniti i koji su preduslov daljeg razvoja Zenice su sljedeći:

- ZAPOSŁJAVANJE, NOVE INVESTICIJE, PODUZETNIŠTVO, RAZVOJ RADNIH ZONA
- RAVNOTEŹA URBANOG I RURALNOG RAZVOJA
- EFIKASNA ADMINISTRACIJA I KVALITET USŁUGE GRADSKJE UPRAVE I JAVNIH PREDUZEĆA
- SKRAĆENJE VREMENA ZA IŠOĐENJE GRAĐEVINSKE DOZVOLE
- IZRADA STRATEŠKIH DOKUMENATA RAZVOJA ZA PERIOD 2021.-2031.GODINA
- RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA
- ZDRAVA ŹIVOTNA SREDINA I OKOLIŠNO ODRŹIVI RAZVOJ
- UNAPREĐENJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI
- BORBA PROTIV KORUPCIJE U GRADSKOJ UPRAVI I JAVNIM PREDUZEĆIMA
- IZRADA PROJEKATA ZA PRISTUPNE FONDOME EU U SURADNJI SA NEVLADINIM SEKTOROM
- BESPLATAN JAVNI PREVOZ
- POTICAJI ZA STAMBENO RJEŠAVANJE MLADIH

Ostvarivanje pobrojanih ciljeva omogućava stabilan razvoj Zenice u narednih nekoliko decenija te otvara mogućnosti jaćeg razvoja ostalih sfera u gradu. Bitno je napomenuti da već postoje preduslovi za ostvarivanje pomenutih ciljeva jer Zenica ima znanja i kadrove sposobne da uspješno realiziraju svaku fazu ovih ciljeva.

## KAKVU ZENICU IMAMO?

Svjesni smo da je Zenica u kojoj danas, ali i proteklih nekoliko decenija, živimo daleko od realnih potreba, mogućnosti i želja njenih građana. Naš grad je nažalost samo kalendarski zagazio u 21. stoljeće, dok u stvarnosti je još uvijek duboko zaglavljen u 20. stoljeću! **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Zenica je nekada bila motor razvoja cijele države, mjesto u koje su se ljudi doseljavali u potrazi za boljim životom. Danas smo prvi po broju nezaposlenih, a naša mladost odlazi iz Zenice glavom bez obzira dok starije generacije sa sjetom gledaju na ruševine nekada moćnih preduzeća poput Željezare, Rudnika, Izgradnje, Vatrostalne, Zeninga, Progres, Zmajevca, Preporoda, Zenicatransa i brojnih drugih. **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Zenicu su zamišljali, projektovali i gradili svjetski priznati arhitekti poput Juraja Neidhardta, Slobodana Jovandića, Zlatka Ugljena, Jahiela Fincića, Edvarda Ravnikara, te brojnih drugih. Zenica je bila primjer modernog i uređenog grada; mjesta ugodnog za život njenih građana s kvalitetnim i jasnim planovima budućeg razvoja; dičili smo se brojnim i uređenim parkovima i zelenim površinama. Grad je pravljen po mjeri čovjeka, a ne građevinskog lobija. Danas svjedočimo nevjerovatnim arhitektonskim egzibicijama, promašajima i nepravilnostima. Soliteri niču na zelenim površinama, zgrade se prave na trotoarima, parkovi i dječja igrališta postali su parkinzi, a kuće se grade na terasama postojećih zgrada. Deurbanizacija, ruralizacija i kriminalizacija prostorne „politike“ dostigla je svoj vrhunac! **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Zenica je bila sportski centar i dom brojnih uspješnih sportista u gotovo svim sportovima. Nogometaši su osvajali europske kupove, državna prvenstva i kupove, košarkaši iz Zenice su ostavili neizbrisiv trag u jugoslovenskoj i europskoj košarci, ragbijaši su dominirali jugoslovenskom i bosanskohercegovačkom ligom, uz rukomet su odrastale generacije Zeničana na čuvenoj Papirnoj, boks je bio apsolutni hit, a Čelična rukavica jedan od najpriznatijih regionalnih turnira... Šta je sa zeničkim sportom danas? Košarkaške i rukometne selekcije su u drugoj ligi, nogometaši u zadnjoj, odbojka, ragbi, tenis, plivanje, atletika, boks gotovo da i ne postoji, Papirna je ruševina i zatrpana smećem. **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Sve sfere života u Zenici se nalaze u identičnom položaju već decenijama bez ikakvih pomaka naprijed! **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

## **UVEDIMO ZENICU U 21. STOLJEĆE!!!**

Želimo normalan život u normalnom gradu, a da bismo to postigli moramo prvo željeti promjenu, zatim izabrati promjenu i u konačnici mukotrpnim, ali poštenim i pomno planiranim radom ostvariti naše želje.

Plan i program rada gradonačelnika Borisa Britvara utemeljen je na stručnim i znanstvenim analizama s jasno definiranim ciljevima za bolju budućnost grada. Program je podijeljen na tematska poglavlja radi lakše preglednosti.

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **URBANI RAZVOJ – GRAD ZA 21. STOLJEĆE**

Savremeni urbanizam se temelji na izradi i donošenju obaveznih prostorno- planskih dokumenata. Njegova je zadaća da odredi način upotrebe zemljišta, način gradnje na zemljištu, da uskladi interese korisnika zemljišta s javnim interesom, da uredi promet i osigura stanovništvu bolje uvjete života. Zenica ima dugu tradiciju planskog usmjeravanja urbanog razvoja zbog čega je u stručnim krugovima bila prepoznata kao moderan, uređen i humano projektovan grad. Veliki arhitekti i urbanisti poput Juraja Neidhardta, Jahiela Fincija, Ivana Taubmana, Mugdima Čukle i drugih, decenijama su predano radili kako bi Zenica bila moderan, ali i grad ugodan za život njegovih stanovnika. Prilikom izrade planova uzimali su u obzir sve prednosti i nedostatke Zenice te ih nastojali prilagoditi savremenim potrebama života ljudi. Zahvaljujući njima Zenica je bila poznata kao grad zelenila, velikih i uređenih parkova i zelenih površina, predivnih aleja i drvoreda, a sve to u periodu djelovanja velikih industrijskih postrojenja i samim time i ogromnih zagađivača okoliša. Danas nemamo velikih industrijskih kompleksa koji zapošljavaju desetine hiljada radnika, ali također imamo sve manje parkova, drvoreda i uređenih zelenih površina. Zašto je to tako? Zato što već trideset godina nemamo osnovne prostorno-planske dokumentacije koja bi kvalitetno usmjeravala urbani i privredni razvoj Zenice, a planovi koji se donose, osim što su nelegalni i nekvalitetni, usmjereni su na interese lokalnih tajkuna, a ne građana Zenice! Urbanu zonu grada moramo unaprijediti u kvalitativnom

smislu, a ne u kvantitativnom. Zenica je grad koji ima tri ulice, a to su: rijeka Bosna, Babina rijeka i Kočeva koje determiniraju pravce urbanog razvoja.

Želim biti prvi arhitekt-gradonačelnik u Bosni i Hercegovini i pokazati na koji način se može razvijati gradska sredina. Želim da Zenica bude primjer razvoja i stvarni temelj Bosne i Hercegovine.

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**

Zbog toga u naredne četiri godine Zenica mora dobiti svoje temeljne prostorno-planske dokumente, što je uostalom i zakonska obaveza našeg Grada! Posebno ističem nužnost izrade ili revizije narednih dokumenata:

### **PROSTORNO PLANSKA DOKUMENTACIJA**

- Revizija Prostornog plana 2016.-2036.god.
- Izrada Urbanističkog plana Grada
- Izrada Regulacionih planova za sve dijelove grada uključujući Regulacioni plan Nemila, Radna zona Zenica 1, Zenica jug, Zenica sjever

### **STRATEŠKI DOKUMENTI**

- Strategija upravljanja gradskim građevinskim zemljištem uključujući definiranje statusa i namjene zemljišta Garnizona i KPD Zenica.
- Strategija stacionarnog saobraćaja u cilju rješavanja parking prostora
- Strategija hortikulturnog uređenja grada Zenice
- Akcioni plan za zeleni grad Zenicu u cilju definiranja dinamike realizacije utvrđenih aktivnosti
- Strategija javnog prevoza na području cijelog grada Zenice
- Studija o urbanim ventilacionim koridorima i uticaju visokih objekata
- Strategija komunalnog razvoja na području grada Zenice
- Strategija privrednog razvoja Zenice (formiranje IT klastera)
- Strategija razvoja kulture i turizma (formiranje klastera kreativnih i kulturnih industrija)
- Strategija reurbanizacije naselja u gradu Zenici (obnova fasada i krovova, uklanjanje ruševnih i napuštenih objekata, uređenje prostora oko stambenih zgrada, modernizacija

- zajedničkih prostorija zgrada s ciljem ostvarivanja ušteda itd
- Izrada analize potencijala grada Zenice iz oblasti samoobnovljivih izvora (solarni paneli, vjetroelektrane)

## **STRATEŠKE ZONE**

- Trg Bosne i Hercegovine, Trg Alije Izetbegovića, Trg rudara
- Radna zona “Zenica I” i “Zenica jug”
- Rekreativna zona Bistričak i Smetovi
- Eko park “Postojan”
- Preuzimanje prostora Garnizona, te stavljanje istog u funkciju grada
- Preuzimanje dijela zemljišta KPD Zenica, te stavljanje istog u funkciju parking zone za naselje Meokušnice

## **STRATEŠKI OBJEKTI**

- Stadion Bilino polje - rekonstrukcija i proširenje
- Stadion Papirna - rekonstrukcija
- Gradska biblioteka
- Gradski park
- Muzička škola
- Dom mladih
- Gradski bazeni (otvoreni i zatvoreni)
- Rekonstrukcija predškolskih objekata i izgradnja novih
- Rekonstrukcija željezničke i autobuske stanice s trgovima
- Izgradnja podzemnih garaža – Trg Alije Izetbegovića, Trg Bosne i Hercegovine, naselje Mokušnice i Radakovo
- Odmaralište Bistričak
- Proširenje kapaciteta i modernizacija rada azila za napuštene životinje u Stranjanima

## **PROJEKTI SA SUSJEDNIM OPĆINAMA, KANTONOM I RS**

- Put Zenica – Babino – Arnauti – Kakanj
- Put Zenica – Čajdraš – Stranjani – Ovnak – Travnik
- Put Zenica – Nemila – Bistričak – Teslić
- Univerzitetski klinički centar
- Rekonstrukcija osnovnih i srednjih škola
- Zatvoreni bazen Industrijske škole
- Formiranje Arhiva ZE-DO kantona sa sjedištem u Zenici
- Formiranje Zavoda za zaštitu prirodne i kulturne baštine sa sjedištem u Zenici
- Uspostava saradnje na praktičnom nivou s Univerzitetom u Zenici (uključivanje naučnih i stručnih potencijala Univerziteta u razvoj Zenice kroz zajednički rad na strateškim dokumentima i realizaciji projekata)

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **RURALNI RAZVOJ GRADA**

Ruralna područja grada Zenice posjeduju značajne potencijale u pogledu prirodnih i ljudskih resursa, a to je potrebno iskoristiti za postizanje uravnoteženog razvoja ruralnog područja kroz podizanje konkurentnosti ruralne ekonomije, povećanje zaposlenosti, te pretvaranje tih područja u pogodna mjesta za život i rad stanovništva. Nužna su ulaganja u ruralne zajednice kako bi se stanovnicima omogućio normalan život i privređivanje u 21. stoljeću što podrazumijeva konačno rješavanje osnovnih komunalnih problema (izgradnja saobraćajnica, vodovodne i kanalizacione mreže, uvođenje i modernizacija javne rasvjete), obnovu mjesnih ambulanti, domova kulture, poljoprivrednih zadruga i kvalitetno povezivanje s urbanim dijelom Zenice kroz uvođenje besplatnog javnog prevoza. Jačanjem ruralnih sredina smanjuje se pritisak ali i jača položaj urbanog dijela Zenice te smanjuje netrpeljivost između grada i sela, a poseban akcenat se treba staviti na potencijale zeničkih ruralnih sredina u razvoju turizma (ruralnog, gastronomskog, planinskog, adrenalinskog itd).

Temelj održivog razvoja i jedini način da se omogući normalan razvoj Zenice je uspostavljanje ravnoteže između urbanih i ruralnih područja. Budući urbanistički, ali i svaki drugi razvoj Zenice, mora biti utemeljen na tri osnovne i najvažnije komunikacije našeg grada, a to su rijeke Bosna, Babina rijeka i Kočeva. Kada govorimo o ruralnom razvoju, Babinski i Kočevski sliv, iako se nalaze na suprotnim stranama grada, imaju mnogo zajedničkih tačaka i mogu se rješavati integralnim i identičnim rješenjima. Ova dva sliva predstavljaju budućnost grada Zenice, a posebnu prednost imaju zbog činjenice da se dobar dio zemljišta na ovom području nalazi u vlasništvu grada Zenice. To omogućava usvajanje posebne politike stambenog zbrinjavanja mladih putem organizovanog poticaja koji podrazumijeva dodjelu besplatnih parcela namijenjenih izgradnji individualnih stambenih objekata. Time ćemo riješiti problem stambenog zbrinjavanja mladih ali i doprinijeti repopulaciji ovih važnih i prosperitetnih područja Zenice. Rješavanje stambenog pitanja mladih nije dovoljno kako bi se omogućio njihov normalan život jer im je potrebno i zaposlenje. Taj se problem može riješiti kroz uspostavu adekvatnog sistema poticaja razvoja poljoprivrede i stočarstva na način da gradska uprava omogući uspostavu poljoprivrednih i stočarskih gazdinstava te obezbijedi otkup tih proizvoda kroz organizovan sistem otkupnih stanica i zadruga. Slični modeli već postoje u mnogim europskim zemljama pa i kod naših susjeda, a Bosna i Hercegovina ima i pristup pojedinim europskim fondovima koji mogu biti korišteni za realizaciju ovakvih projektnih ideja.

Osim Babinskog i Kočevskog sliva bitno je istaknuti još jednu vrlo važnu regiju na području grada Zenice, a u pitanju je regija Nemila koja također ima ogroman potencijal za budući razvoj. Za ovu regiju od presudnog značaja je konačna realizacija stare ideje o izgradnji direktne saobraćajne veze između Nemile i Teslića. Naime, ideja o izgradnji ove dionice stara je nekoliko decenija, a predstavlja vrlo važan segment razvoja, ne samo Zenice, već i šire regije. Izgradnjom puta od Nemile preko Blatnice i Bistričaka do Teslića povezala bi se dva važna regionalna centra, Zenica i Teslić, a također time bi se ostvarila i najkraća saobraćajna veza između Sarajeva i Banja Luke. Interes za realizaciju ovog projekta već su pokazale lokalne vlasti iz Teslića, ali i vlasti iz Republike

Srpske. Finansijska sredstva potrebna za realizaciju ovog projekta uopće ne bi bio problem pronaći jer se on uklapa u projekat međuentitetske saradnje, a projekti takvog tipa bez problema pronalaze ulagače iz Europske unije kroz različite namjenske fondove. Izgradnjom ovog puta korist bi imale i lokalne zajednice Zenica i Teslić, Zeničko-dobojski kanton, oba entiteta ali i cijela Bosna i Hercegovina. Najveću korist bi svakako imao grad Zenice, a naročito regija Nemile jer bi osim poboljšanja saobraćajne infrastrukture i približavanja Nemilske regije Zenici došlo i do povećane privredne aktivnosti cijelog ovog kraja te podiglo i politički i privredni značaj Nemile. S obzirom da trasa ove ceste prolazi kroz Bistričak odnosno pored istoimenog zeničkog izletišta, a koje sada stoji zapušteno i devastirano, realizacija ove ideje bi doprinijela obnovi i revitalizaciji pomenutog izletišta. Time bi se omogućio intenzivan razvoj ruralnog, izletišnog, sportskog i zdravstvenog turizma što bi značajno poboljšalo životni standard ljudi nemilskog kraja. Osim autohtonog i autentičnog razvoja turizma kroz korištenje potencijala samog Bistričaka (naučno dokazani visoki kvalitet zraka, prirodna raznolikost itd), ovo izletišta bi imalo i direktne koristi od povezivanja s Teslićem gdje već decenijama postoji vrlo visoko razvijen banjski turizam u Banji Vrućici. Također, regija Nemile će također biti zahvaćena već pomenutim projektom podsticanog razvoja poljoprivrede i stočarstva i organizovanog sistema otkupa i plasmana proizvoda.

## **STRATEŠKI DOKUMENTI**

- Strategija ruralnog razvoja grada Zenice 2020-2030
- Studija dekontaminacije i zaštite zemljišta

## **CILJEVI**

- Izgradnja puta Nemila – Bistričak – Blatnica – Teslić
- Izgradnja puta Zenica – Babino – Arnauti – Kakanj
- Izgradnja puta Zenica – Čajdraš – Stranjani – Ovnak – Travnik
- Formiranje ureda za ruralni razvoj, uključujući uspostavu fonda za razvoj i projekte EU
- Podrška lokalnim inicijativama ruralnog razvoja



- Podrška organizovanim oblicima udruživanja
- Poticaj proizvođačima u smislu edukacije, finansijske potpore, te izgradnje neophodne infrastrukture
- Poticaj stvaranju dodatnih vrijednosti za tradicionalne proizvode
- Stimulacija mikro i malih preduzeća u ruralnim područjima
- Plasman lokalnih proizvoda kroz otkupne stanice uz garantirane cijene i besplatno korištenje prodajnog prostora na gradskoj tržnici
- Poboljšanje postojeće i izgradnja nove ruralne infrastrukture
- Stvaranje povoljnih općih uslova življenja ruralne populacije
- Podrška razvoju društvene infrastrukture s naglaskom na zdravstvo i školstvo
- Uvođenje besplatnog javnog prevoza
- Poboljšanje dostupnosti javnih usluga

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **OBNOVIMO PRIVREDU GRADA**

Zenica posjeduje rijetko povoljan položaj koji joj omogućava brojne prednosti u razvoju brojnih privrednih grana. Naš grad se nalazi u centru Bosne i Hercegovine, na najvažnijoj putnoj komunikaciji u našoj državi, a izgradnjom Koridora Vc i modernizacijom željezničkog saobraćaja taj položaj postaje još značajniji. Zenica je regionalni centar Srednje Bosne i administrativni centar Zeničko-dobojskog kantona, ali te prednosti nije ni počela da koristi. Zbog toga, raspoložive resurse je potrebno usmjeriti u izgradnju infrastrukture za razvoj privatnog sektora i institucionalnu potporu razvoju poduzetništva i stvaranju preduvjeta za efikasnije privlačenje domaćih i stranih investitora. Osim snažnije podrške tradicionalnim granama privrede nužno je podržati i grane koje imaju potencijal, a koje su do sada bile zapostavljene. Pri tome se posebno ističe IT sektor, za koji već postoji kadrovska baza (Odsjek za softversko inženjerstvo na Univerzitetu u Zenici) i kojem je potrebna snažnija podrška, kao i sektor turizma gdje također postoji odgovarajuća kadrovska baza (Odsjek za kulturalne studije

Univerziteta u Zenici) ali se do sada apsolutno ništa nije uradilo na promociji ove brzo rastuće privredne grane.

## **STRATEŠKI DOKUMENTI**

- Strategija razvoja grada Zenice 2020-2030
- Regulacioni plan radna zona Zenica I i poslovno-rekreativna zona Zenica jug

## **CILJEVI**

- Dovršenje izgradnje i proširenje poslovne zone Zenica I
- Definiranje projekta poslovno-rekreativne zone Zenica jug
- Formiranje razvojnog i garantnog fonda za poticaj osnivanju i razvoju malih i srednjih preduzeća
- Korištenje predpristupnih fondova EU
- Uvezivanje naučnih institucija i lokalnih proizvodnih kompanija
- Donošenje paketa stimulativnih mjera za strane i domaće investitore
- Podrška projektima izgradnje i rekonstrukcije objekata na principu energetske efikasnosti
- Razvoj partnerskog odnosa grada s Arcelor Mittal-om u cilju unapređenja obima i kvaliteta poslovnih odnosa, te povećanju broja zaposlenih
- Javno privatno partnerstvo u finansiranju i realizaciji razvojnih projekata
- Podrška razvoju kreativnih industrija

## **JAVNI PREVOZ**

Prostorni plan Grada i Akcioni plan za zelene gradove determiniraju okvirna rješenja javnog prevoza u Zenici i to je temelj na kojem je potrebno graditi ciljeve rješavanja tog pitanja.

Uvažavajući činjenicu da je Zenica grad s izraženim lošim socijalno-ekonomskim pokazateljima, te da imamo veliki broj socijalno ugroženih kategorija, glavni pravac razvoja mora biti usmjeren ka pružanju besplatnih usluga javnog gradskog prijevoza na svim linijama, a to je moguće.

Korist od uvođenja besplatnog gradskog prijevoza bi bila višestruka. Prije svega došlo bi do evidentnog smanjenja saobraćajnih gužvi unutar užeg gradskog područja, kompenzacije nedostatka parking mjesta, smanjenja zagađenja zraka zbog smanjenog korištenja privatnih vozničkih jedinica, te kao izuzetno bitna činjenica, ovom uslugom bi se svim našim građanima, a posebno socijalnim kategorijama, omogućilo nesmetano kretanje i obavljanje osnovnih životnih potreba.

Taj proces bi se trebao odvijati u tri faze.

Prva faza je preuzimanje prijevoza od privatnih prevoznika na svim gradskim linijama, kao i linijama koja se nalaze na rubnim područjima grada.

Druga faza bi bila razvijanje segmenta vanlinijskog prijevoza, u kojoj bi se išlo u nabavku vozničkih jedinica turističke klase koje bi primarno bile u funkciji prijevoza svih gradskih sportskih ekipa na sportska takmičenja u zemlji, kao i odgovarajućih izletničkih tura odnosno ugovorenih prijevoza za potrebe preduzeća, udruženja građana i sl.

U trećoj fazi, koja bi se realizirala nakon dvije do tri godine, na temelju finansijske analize rada, kvaliteta funkcioniranja javnog prevoza i usvojene Strategije, treba donijeti konačnu odluku o racionalizaciji i modernizaciji javnog gradskog prevoza, te rekonstrukciji autobuske stanice i svih pratećih sadržaja.

## **STRATEŠKI DOKUMENTI**

- Studija saobraćaja za grad Zenicu
- Strategija javnog prevoza 2021-31

## **CILJEVI**

- Uspostavljanje ekološki održivog sistema javnog prevoza
- Smanjenje saobraćajnog opterećenja na gradsku jezgru
- Kompenzacija nedostatka parking mjesta u centralnoj gradskoj zoni
- Poboljšanje mobilnosti građana
- Modernizacija autobuske stanice

## **BORBA PROTIV KORUPCIJE**

Uslov za postojanje demokratskog društva je kvalitativno suzbijanje korupcije. U gradu u kojem je raširena korupcija izostaje ekonomski i privredni rast i razvoj, a njegovi građani ne mogu ostvariti svoja prava i slobode.

2018. godine Ze-do kanton je osnovao Tim Vlade Ze-do kantona za borbu protiv korupcije, koji je donio Strategiju i Akcioni plan za borbu protiv korupcije za period 2017-2019. godina..

S obzirom na činjenicu da nije donesena Strategija za period poslije 2019.godine, a svjedoci smo povećanog broja korupcijskih afera, jasno nam je da usvojeni dokumenti nisu postigli željeni cilj, što ima direktni uticaj i na Grad Zenicu, a temeljem činjenice da je po mnogim istraživanjima, korupcija glavni pokretač "odliva mozgova".

Borba protiv korupcije je borba za bolji i kvalitetniji život građana Zenice, zbog toga Grad Zenica mora osnovati Ured za suzbijanje korupcije.

### **CILJEVI**

- Pokretanje postupaka protiv odgovornih osoba za zloupotrebu položaja i ovlasti u saradnji s Gradskim pravobranilaštvom
- Transparentnost vlasti i veća dostupnost javnih podataka
- Izgradnja etike, integriteta i odgovornosti osoba na javnim funkcijama
- Registar sklopljenih ugovora i poslovnih odnosa
- Registar gradske imovine
- Nadzor nad namjenskim trošenjem novca
- Reorganizacija gradske uprave
- Međuinstitucionalna saradnja

### **JAČANJE KONKURENTNOSTI RADNE SNAGE I BOLJEG ZAPOŠLJAVANJA**

Iako oblast obrazovanja i zapošljavanja nisu u direktnoj nadležnosti općina i gradova, one nisu i ne mogu biti imune, niti se smiju amnestirati u procesu razvoja radne snage, jer su LED strategije uslovljene razvojem skupova vještina koji pripremaju lokalnu radnu snagu za poslove u budućnosti umjesto onih iz prošlosti. Postavljanje temelja za kvalitetno rješavanje problema vještina radne snage za različite vrste obuka na zahtjev poslodavaca će predstavljati osnovu za budući rast visokih vrijednosti radnih mjesta. Jasno razumijevanje ekonomskih

sektora i vertikala koje će nastojati slijediti u budućnosti grad će u saradnji s ostalim zainteresiranim stranama raditi na razvoju programa razvoja vještina vođenih potražnjom, koji će voditi do zapošljavanja.

### **STRATEŠKI DOKUMENTI:**

- Strategija Lokalnog ekonomskog razvoja
- Strategija razvoja radne snage

### **CILJEVI:**

- Kreiranje novih radnih mjesta kroz jačanje konkurentnosti ljudskih potencijala
- Unapređenje kvalitete stručnog obrazovanja i obuke
- Jačanje karijerne orijentacije
- Osiguranje fleksibilnog kontinuiranog obrazovanja i stručnog osposobljavanja
- Uvođenje novih zanimanja
- Jačanje poduzetničkog učenja
- Organizovanje, ekonomičnije i efikasnije upravljanje javnim preduzećima u Zenici kroz formiranje jedinstvenog javnog preduzeća po sistemu Holdinga
- Osmišljavanje programa obuke prilagođenih poslodavcima.
- Osmišljavanje i pomoć pri izradi inovativnih programa razvoja radne snage.
- Stimuliranje učenja kroz rad ( izvođenja praktične nastave kod poslodavca)
- Osiguranje naknade učenicima/studentima od strane poduzeća (novčana plaćanja, prijevoz ili dodatak hrani);
- Razvoj modela učenja kroz rad (WBL-work-based learning) u saradnji sa stručnim školama i internim instruktorima u kompanijama;
- Osigurati obuku instruktora unutar kompanija (u saradnji s međunarodnim organizacijama kao što je GIZ / EU Delegacija, i dr.)
- Unapređenje zakonskog okvira (prevashodno u obrazovanju odraslih).
- Kreiranje mehanizma finansiranja “Obukom do zaposlenja” u saradnji sa Ze-Do kantom, FZZZ s ciljem podrške inovativnim idejama za razvoj vještina, job matching-a, i / ili otvaranje novih radnih mjesta odnosno

druge inicijative koje se odnose na unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja mladih.

- Uspostavljanje saradnje između akademske zajednice, privatnog i javnog sektora kako bi se pokrenuo dijalog i promovisalo razumijevanje različitih aktera o neusklađenosti vještina koje posjeduje radna snaga s potrebama tržišta rada putem Savjetodavnih vijeća za VET (stručno obrazovanje i obuku) i Savjetodavnog odbora akademskih jedinica Univerziteta u Zenici.
- Izgradnja kapaciteta uz korištenje najboljih praksi u oblasti razvoja radne snage.
- Rješavanje problema nedostatka kvalifikovane radne snage u ciljanim sektorima/vertikalama putem lokalnog Vijeća za ekonomski razvoj.
- Razvoj inovativnih programa stručnog obrazovanja koji su direktno vezani s prilikama za otvaranje novih radnih mjesta u lokalnoj zajednici.
- Kontinuirano praćenje potreba tržišta rada (istraživanja)
- Rad na razvoju održivih socijalnih poduzeća
- Rad na razvoju sistema kontinuiranog praćenja i evaluacije diplomanata/učenika nakon završetka škole/studija do prvog posla u period od pet godina s ciljem poduzimanja korektivnih mjera od strane obrazovnih institucija i mladih ljudi koji će imati priliku da na taj način odaberu školu odnosno studij iz kojeg će najlakše preći iz svijeta obrazovanja u svijet rada.
- Saradnja s međunarodnim organizacijama koje djeluju u oblasti razvoja radne snage kako bi se efikasnije koristili resursi i prilike koje se ukažu.

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE JER ZDRAVLJE NEMA CIJENU**

Ekologija, okoliš, zaštita okoliša i održivi razvoj su nezaobilazne teme u svim oblastima društvenog i gospodarskog razvoja. Opća definicija održivog razvoja jeste zadovoljavanje potreba sadašnje generacije bez ugrožavanja mogućnosti budućih. Zenica je dugo vremena bila sinonim za različite vrste zagađenja, naročito aerozagađenja, a da se pri tome nije mnogo uradilo na promjeni takvog stanja.

Riješio sam pitanje izgradnje nove deponije komunalnog otpada „Mošćanica“, sanirao sam i zatvorio postojeću deponiju „Side“ a sada je pred nama velika zadaća da riješimo pitanje deponije industrijskog otpada „Rača“, što je posao od minimalno 10 godina, vrijednosti cca. milijardu eura uz zapošljavanje 1000 ljudi. „Rača“ je decenijama rak rana cijele Zenice, ali u skoroj budućnosti ona predstavlja vrlo vrijedan resurs koji se može iskoristiti za rješavanje brojnih problema u gradu, a naročito problema iz oblasti zaštite okoliša i rješavanja nezaposlenosti. Naime, već postoji plan prilagođavanja i rehabilitacije s korektivnim mjerama deponije industrijskog otpada „Rača“ koji jasno i precizno, naučno utemeljeno daje prijedloge, planove i rješenja za pravilno upravljanje deponijom, a isti moramo realizirati u periodu 2021.-2031.godina.

## **STRATEŠKI DOKUMENTI**

- LEAP – Lokalni ekološki akcioni plan 2020.-2030.godina
- Strategija upravljanja otpadom
- Program zaštite planinskog područja, obnove šuma i pošumljivanja
- Program poboljšanja energetske efikasnosti
- Strategija centralnog grijanja za grad

## **CILJEVI**

- Provedba Akcionog plana za zeleni grad
- Upravljanje kvalitetom zraka integrisano sa uticajem privrednih aktivnosti na kvalitet zraka
- Upravljanje, zaštita i korištenje tla i šumskih ekosistema
- Upravljanje prostorom, zaštita prirodnog i kulturno-historijskog nasljeđa
- Upravljanje otpadom
- Razvoj monitoringa zraka
- Sanacija deponije industrijskog otpada Rača
- Reciklaža otpada na teritoriji općine
- Uklanjanje i sanacija divljih deponija
- Zbrinjavanje otpada animalnog porijekla
- Sistemsko rješenje postavljanja kontejnera na području grada

**ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

## NOVI ODNOSI SA ARCELOR MITTALOM

Arcelor Mittal je, bez obzira šta mislili o ovoj kompaniji, i dalje jedan od najvažnijih partnera grada Zenice s kojim, doduše, imamo veliki broj otvorenih, a za grad vrlo važnih pitanja. Dosadašnju komunikaciju grada Zenice i Mittala ne možemo pozitivno ocijeniti jer brojna pitanja koja već decenijama tište Zenicu uopće nisu ni otvorena, a kamo li da se nešto na njima uradilo. S Arcelor Mittalom je potrebno u samom startu dogovoriti način međusobne komunikacije, a koja može teći u dva međusobno isključiva smjera: partnerski ili konfliktni. Potrebno je težiti partnerskom odnosu koji podrazumijeva prije svega međusobnu dobronamjernost, transparentnost, otvorenost, usklađenost i produktivnost u smislu tačnog ispunjavanja dogovorenih obaveza. Ukoliko nije moguće uspostaviti partnerski odnos onda će grad Zenica biti primoran da svoja prava štiti u okviru zakona države Bosne i Hercegovine te da koristi sve raspoložive mehanizme, a ima ih mnogo, kako bi zaštitio građane Zenice. Konkretno, s Arcelor Mittalom je nužno uspostaviti komunikaciju u vezi sa sljedećima pitanjima:

- Konačno rješavanje pitanja zagađenosti grada uzrokovano proizvodnjom iz pogona Arcelor Mittala – kompanija Arcelor Mittal je dužna eliminisati sve izvore zagađenja iz svojih proizvodnih pogona, a na to ih tjeraju domaći i europski zakoni i procedure; međutim, grad Zenica se može aktivno uključiti u rješavanje tog problema insistiranjem na povezivanju pitanja zagrijavanja grada s pitanjem rješavanja zagađenja. Naime, grad Zenica će insistirati da troškovi zagrijavanja građana Zenice iz nove toplane budu svedeni na 0 KM sve do trenutka ispunjavanja uslova iz ekoloških dozvola propisanih zakonima. Time će se ostvariti direktna korist za građane Zenice, a Arcelor Mittal natjerati na što brže ispunjavanje obaveza
- Zenica ima ogroman problem s nedostatkom prostora za dalje širenje grada usljed prirodno-geografskih ograničenja jer je grad smješten u kotlini, ali i zbog potkopanosti tla usljed intenzivne eksploatacije uglja u posljednjem stoljeću. Također, dobar dio zemljišta nalazi se u sklopu Arcelor Mittala iako se određeni dio te površine uopće ne koriste niti Mittal ima namjeru da ga koristi za bilo kakve svrhe. Upravo ta zemljišna površina se može iskoristiti za dalji razvoj grada te je nužno stupiti u razgovore oko njegovog preuzimanja.



- Potrebno je otvoriti dijalog s Arcelor Mittalom po pitanju njihovih planova o budućem razvoju i ulaganjima u proizvodnju te staviti akcenat na mogućnosti diversifikacije i specijalizacije proizvodnje kako bi zenički pogoni konačno počeli proizvoditi kvalitetni, finalni proizvodi koji imaju i veću potražnju i višu cijenu. Time će se Zenica puno bolje pozicionirati na svjetskom tržištu, a otvorit će se mogućnosti zapošljavanja većeg broja specijalista i visokoškolovanog kadra.

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **SPORT – IZGRADIMO ISTINSKI SPORTSKI GRAD**

Zenica ima bogatu sportsku prošlost, a također se možemo pohvaliti za bosanskohercegovačke uslove solidnom sportskom infrastrukturu. Međutim, dani ponosa i slave zeničkog sporta i sportske infrastrukture su nažalost odavno iza nas i već godinama sport u Zenici nezaustavljivo propada. Ne treba posebno napominjati da sport danas ima važnu ulogu u svim područjima ljudskog života. Sport je danas medij kojim se šire poruke mira, jednakosti i prijateljstva među ljudima, a također predstavlja i motor razvoja brojnih djelatnosti u lokalnim zajednicama, pod uslovom da je uspostavljen kvalitetan sistem zasnovan na jasnom i utemeljenom strateškom planiranju. Također, redovna tjelesna aktivnost jedan je od ključnih faktora za zdrav život; ona pozitivno utječe na usvajanje zdravog načina života, unapređuje zdravlje i kvalitetu života, te poboljšava opće stanje organizma.

Prema preporukama zdravstvenih radnika i novim istraživanjima, djeca i mladi trebali bi svaki dan učestvovati najmanje 60 minuta u fizičkoj aktivnosti umjerenog do jakog intenziteta. Grad Zenica ima dobre preduslove za kvalitetan razvoj masovnog i amaterskog, ali i profesionalnog sporta u različitim disciplinama. Međutim, osnovni nedostatak sporta i sportskih kolektiva na području Zenice je nedostatak organizovanog i sistemskog rada, adekvatno podržanog od strane lokalne zajednice. Zbog toga je osnovni preduslov izrada kvalitetne strategije razvoja sporta (amaterskog i profesionalnog) u Zenici za period od 10 godina s jasno utvrđenim ciljevima te uslovima i rokovima za ispunjavanje zacrtanih ciljeva.

## **CILJEVI:**

- **DONOŠENJE STRATEGIJE RAZVOJA SPORTA NA LOKALNOM NIVOU** - Potrebno je donijeti smjernice rada i djelovanja u oblasti sporta na nivou lokalne zajednice sa tačno definisanim ciljevima, metodologijom i zaduženjima, sadržajem i obimom sportskih djelatnosti koje se finansiraju, odnosno sufinansiraju, razvojnim i stručnim zadacima u sportu, nosiocima razvoja i mjerama kontrole realizacije.
- **RAZVOJ SPORTSKOG TURIZMA** - Sportski turizam je najbrže rastući model turizma i od davnina je prepoznat kao stabilizirajući faktor u vrijeme visoke društvene i ekonomske nestabilnosti. Njegovi efekti spajaju ljude i kreiraju nova partnerstva, te razvoj ekonomije, infrastrukture, društvenih događaja i duha.
- **OSNIVANJE SPORTSKE AKADEMIJE GRADA ZENICA** - Sportska akademija koja bi omogućila boravak i školovanje talentovanim pojedincima s područja ZDK u našem gradu uz obavezu treniranja i nastupa u određenim klubovima, i za selekcije shodno uzrastu
- **IZGRADNJA NOVE INFRASTRUKTURE** - Potrebno je izgraditi bar jednu sportsku dvoranu raspoloživu za cjelodnevno korištenje, odvojenu od školske ili visokoškolske ustanove, za obavljanje trenažnih procesa i odigravanje utakmica prema ukazanoj potrebi. Također, potrebno je izgraditi bazen koji je neophodan gradu radi razvoja plivanja kao bazičnog sporta, ali i različitih vidova aktivnosti u vodi (škola plivanja, rekreativno plivanje, terapijsko plivanje, itd.)
- **RAD NA KONTINUIRANOM EDUKOVANJU KADROVA U SPORTU I UKLJUČIVANJE STRUČNIH LICA U SPORTSKE KLUBOVE** - Na osnovu Zakona o sportu BiH i Zakona o sportu ZDK
- **OBEZBJEĐIVANJE ZDRAVSTVENIH PREGLEDA I OSIGURANJA ZA SPORTISTE** - Na osnovu Zakona o sportu BiH i Zakona o sportu ZDK
- **ODGOVORNOST U RADU KLUBOVA** - Maksimalno uozbiljiti rad svih klubova na području grada, a posebno onih koji spadaju u sportove od interesa ili značaja za lokalnu zajednicu, te odrediti parametre za njihovo dalje djelovanje
- **POTICATI MASOVNI / REKREATIVNI SPORT UZ NADZOR** - Na osnovu Zakona o sportu BiH i Zakona o sportu ZDK

**ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

## **TURIZAM – NEISKORIŠTENI RESURS ZENICE**

Usprkos postojanju značajnih turističkih resursa, pojam turizam u Zenici je gotovo nepoznat i nažalost ovo je grana privrede koja je najviše sistematski zapostavljena. Zenica nikada nije ozbiljno pristupila analizi sopstvenih turističkih potencijala, a samim time ni kako te potencijale iskoristiti za stvaranje novih vrijednosti. Turizam je u Bosni i Hercegovini više od decenije u konstantnom i intenzivnom usponu, što ovu privrednu granu čini jednom od najbrže rastućih u cijeloj državi. Brojne lokalne sredine u Bosni i Hercegovini već ubiru ogromne prihode zahvaljujući pametnom pristupu i sistematskom ulaganju u turističke kapacitete, a najradikalniji primjer, i za Zenicu posebno interesantan i relevantan, je Tuzla koja također nije imala velikog turističkog iskustva, a danas je jedna od najposjećenijih destinacija u ovom dijelu Europe. Zenica također ima svoje prednosti poput geografskog položaja (blizina i relativno dobra povezanost za drugim manjim gradovima ali važnim turističkim destinacijama poput Travnika, Tešnja, Visokog), dobrih smještajnih kapaciteta (dva hotela s 4 zvjezdice s velikim ugledom među turistima, djelomično zahvaljujući i činjenici da su tu bile smještene velike fudbalske zvijezde; veći broj solidnih hotela i hostela niže kategorije), niske cijene smještaja i ishrane, lijepo uređena šetališta i sportski tereni, ali i značajni, iako nedovoljno promovirani, sopstveni turistički potencijali poput raznovrsne kulturne baštine (sakralni objekti, moderna arhitektura, tvrđava Vranduk itd), izletišta (Smetovi, Bistričak – doduše poprilično zapušteni i neuređeni), prirodna baština (npr. Babinski sliv) itd. Nažalost, sve pobrojane prednosti nikada nisu ozbiljno posmatrane kao potencijal za ozbiljniji pristup turizmu kao potentnoj privrednoj grani koja ima potencijal da za relativno kratko vrijeme značajno doprinese povećanju prihoda i naročito zapošljavanju prvenstveno mladih ljudi. Doduše, turistička legislativa u Federaciji BiH je u haotičnoj situaciji s obzirom da je Zakon o turizmu proglašen neustavnim u julu 2014. godine, a da od tada nije usvojen novi. Međutim, pojedini kantoni (npr. Tuzlanski) je donio sopstveni Zakon o turizmu kako bi barem djelomično popunio pravni vakum i pomogao turističkim agencijama na teritoriji TK. Iako je slična inicijativa pokrenuta i u ZDK još 2018. godine, procedura usvajanja kantonalnog zakona do danas nije okončana, a ruku na srce, Turistička zajednica ZDK (ukinuta tokom 2017. godine) i dok je postojala nije ostvarila značajnije rezultate na polju promocije turističke ponude ZDK. Usprkos haotičnoj pravnoj situaciji, ipak je ostavljena legalna mogućnost da, do usvajanja novog Zakona o turizmu u FBiH, lokalne zajednice formiraju sopstvene turističke info centre čiji je zadatak promocija turističkih potencijala

tih sredina. Tu opciju su do sada u ZDK iskoristili samo Visoko i Vareš (koji također ima posebnu turističku stranicu <https://visitvares.com/>), a ista mogućnost postoji i u slučaju Zenice.

### **CILJEVI:**

- Strategija razvoja sporta, kulture i turizma u Zenici (2020. – 2030.)
- Izrada aplikacije za europsku prijestolnicu kulture
- Formiranje Galerije grada Zenice
- Formiranje Turističkog info centra u Zenici s odgovarajućom digitalnom prezentacijom u vidu specijalističke stranice npr. visitzenica.ba
- Formiranje Muzeja industrije na prostoru objekta „Papirna“ uz stručnu podršku Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika BiH
- Uključivanje u europske turističke tokove naročito specijalističke turističke linije poput Europske turističke rute industrijske baštine
- U saradnji s Vladom ZDK raditi na osnivanju Arhiva ZDK i Zavoda za zaštitu prirodne i kulturne baštine

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **OBRAZOVANJE**

Iako lokalni nivo nema direktne ovlasti, a samim time ni mogućnosti primarnog utjecaja na organizaciju školskog sistema, izrade nastavnih planova i drugih poslova iz segmenta obrazovanja to ne znači da je gradska vlast potpuno nemoćna u ovom segmentu života. Sve obrazovne institucije se nalaze u gradu Zenici i na zemljištu koje je u gradskom vlasništvu što je dovoljan razlog da se i gradska uprava uključi za početak u segment materijalnog opremanja školskih objekata. Osim toga, predškolsko obrazovanje direktno zavisi od upravljanja i finansiranja iz budžeta grada Zenice. Apsolutno je nužno da gradonačelnik Zenice uspostavi i kontinuirano održava komunikaciju s Ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta ZDK kao i ministrom, zatim pedagoškim zavodom kao i rukovodstvima svih obrazovnih institucija (osnovnih i srednjih škola te s Univerzitetom u Zenici). Osim toga, glavni pravci u razvoju obrazovanja trebaju biti:

1. Podizanje nivoa obrazovanosti stanovništva i kompetentnosti radne snage
2. Poboljšanje efektivnosti sistema obrazovanja i obuke
3. Prevencija socijalnog isključivanja među djecom i mladima i proširivanje prilika za obrazovanje i obuku odraslih
4. Osiguranje kvaliteta i revitalizacija istraživanja u obrazovanju

Ostvarivanje ovih ciljeva podrazumijeva, između ostalog, veći obuhvat uključenosti djece u predškolski odgoj i obrazovanje u smislu ranog rasta i razvoja, proširivanje mogućnosti školovanja nakon obaveznog osnovnog obrazovanja uvođenjem različitih programa općeg i stručnog obrazovanja, uvođenje eksterne mature kao oblika standardizacije ishoda učenja i protoka prema visokom obrazovanju, razvijanje poduzetništva i sticanje praktičnih iskustava i vještina kroz centre za razvoj karijere. Također podrazumijeva unapređenje procesa inkluzije u obrazovanju djece s posebnim potrebama i djece s teškoćama u razvoju kroz osiguranje odgovarajuće školske infrastrukture, programa i obuka svih u lancu obrazovanja.

Dosadašnji tok i postignuti efekti ukazuju na neujednačenu dinamiku i neujednačene rezultate.

## **CILJEVI:**

- Promovirati poduzetništvo i poduzetničke kulture i razvijati sistem poticaja za start-up biznise.
- Pratiti rad i predlagati osnivaču mjere za unapređenje odgojno-obrazovnog rada u osnovnim školama.
- Organizirati javne i kulturne manifestacije škola, posebno iz domena kulture, sporta, obrazovanja za demokratiju, ljudskih prava i prava djeteta u okviru partnerskog djelovanja škole i šire lokalne zajednice.
- Provoditi procedure dodjele nagrada i podsticaja za učenike srednjih škola i studente s područja grada, kao i dodjele stipendija talentovanim učenicima i studentima.
- Predlagati planove budžetskog sufinansiranja osnovnih škola i predškolskih ustanova.
- Biti u koordinaciji s Ministarstvom za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona i pratiti i predlagati mjere za unapređenje odgojno-obrazovnog procesa u osnovnim školama.
- Obezbjediti saradnju s omladinskim organizacijama i nevladinim organizacijama i pružati im svaku vrstu pomoći u provođenju njihovih

aktivnosti u skladu s europskim i međunarodnim konvencijama i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

- Pripremiti, organizirati i provoditi sportske manifestacije i manifestacije kulturno-zabavnog karaktera povodom obilježavanja Dana Grada i drugih značajnih datuma i događaja na gradskom području.
- Obezbjediti uslove za razvoj djelatnosti iz oblasti brige o djeci, osnovnog obrazovanja i odgoja djece, kulture, fizičke kulture, sporta, mladih.
- Obezbjediti kuhinje za catering za Produženi i Cjelodnevni boravak djece u školi.
- Sufinansirati boravak u predškolskim ustanovama djece invalida, korisnika socijalnih primanja, civilnih žrtava rata, nacionalnih manjina...
- U svrhu unapređenja ranog rasta i razvoja i cjelovitog razvoja sve djece raditi na što većem obuhvatu djece predškolskim odgojem i obrazovanjem.
- Raditi na izgradnji liftova u školama i prilaza školama za djecu s teškoćama u razvoju, kao i održavanju i renoviranju školskih zgrada i dvorišta škola.

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **STRATEGIJA ZA MLADE**

Pitanje mladih jeste pitanje budućnosti Zenice. Obzirom da je ovu problematiku teško definisati kao samostalnu, a samim tim nije moguće dati samo jedan odgovor na ovo pitanje, obrazložit ću viziju boljitka za naše mlade.

#### **CILJEVI:**

- Obzirom da glavni problem predstavlja nezaposlenost, iznimno je važno educirati mlade o načinu odabira obrazovanja za kvalitetno rješavanje problema vještina radne snage i različite vrste obuka. Jasno razumijevanje ekonomskih sektora i vertikalna koja će mladi ljudi nastojati slijediti u budućnosti, grad treba u saradnji sa svim zainteresiranim stranama raditi na razvoju programa razvoja vještina koje će voditi do zapošljavanja. S tim u vezi, izuzetno je važno donijeti Strategiju razvoja mladih koja zapravo determinira budućnost grada, a isto tako i Bosne i Hercegovine.

- Poticaj stanogradnji za rješavanje mladih stručnih kadrova na način da Gradska uprava o svom trošku osigura projektnu dokumentaciju, građevinsko zemljište, uređenje komunalne infrastrukture i stručni nadzor nad izvođenjem.
- Donošenje odluke o osnivanju Fonda za podršku stambenom zbrinjavanju mladih u cilju da se mladima subvencionira plaćanje poreza na nepokretnost prilikom kupovine prve nekretnine te da se na taj način olakša rješavanje stambenog pitanja.
- Izgradnja Doma mladih, kapaciteta 1000 posjetilaca, u svrhu obezbjeđenja prostora za kulturna događanja, predstavlja prvi stepen razvoja komunikacije između grada i mladih, koji bi također obavljao i funkciju Centra za mlade, uključujući pristup i nevladinim organizacijama.
- Zbog nedostatka javnih prostora za održavanje manifestacija, gradska tržnica bi u večernjim satima mogla poslužiti kao prostor za održavanje koncerata, predstava, izložbi, itd...
- Univerzitet Zenica danas egzistira pod 7 krovova i potrebno je inicirati raspravu o izgradnji univerzitetskog kampusa, npr. na prostoru garnizona koji je nužno vratiti u funkciju grada.
- Izgradnja nove Gradske biblioteke bi značajno unaprijedila cjelokupan obrazovni sustav, obzirom da bi nova Gradska biblioteka trebala biti primarno univerzitetskog karaktera, ali i otvorena za javnu upotrebu, obzirom da kapacitet trenutne Gradske biblioteke ne zadovoljava potrebe studenata u Zenici. A time bi postojeća Gradska biblioteka mogla biti pretvorena u Dječju biblioteku. Sve navedeno traži vrijeme ali mi moramo početi raditi na projektima koji traju duže od jednog mandata.
- Pripremiti generaciju mladih ljudi koji će u skorije vrijeme preuzeti sve značajnije funkcije u gradu Zenici na način da će se uvesti institucija zamjenika Gradonačelnika, kao i odgovarajućih šefova službi, na koje će se zaposliti upravo mladi ljudi koji će kroz direktan rad u naredne 4 godine steći odgovarajuće iskustvo i vještine potrebne za samostalan rad i upravljanje našim gradom – jer na mladima svijet zaista ostaje, a to ćemo pokazati konkretnim, praktičnim potezima, a ne kao do sada samo pukom teorijom.

**ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

## KULTURA – TEMELJ IDENTITETA GRADA

Društvo u kojem živimo još uvijek nema dovoljno razvijenu svijest o važnosti samopoštovanja. Institucije kulture su temeljene identitetske institucije čiji je jedan od osnovnih zadataka čuvanje baštine i memorije određenog društva. Drugim riječima institucije kulture su naše ogledalo jer one na najbolji način pokazuju tko smo mi, pa tako institucije kulture koje djeluju u Zenici su ogledalo svih Zeničanki i Zeničana. Bosansko narodno pozorište, Gradska biblioteka i Muzej grada Zenice su institucije s dugom tradicijom koje zaslužuju puno veću pažnju i podršku i gradske uprave, ali i svih stanovnika Zenice. Iako već decenijama rade u skromnim uslovima, bez adekvatne materijalne i institucionalne podrške, s pravom se možemo ponositi njima jer predstavljaju jednu od rijetkih zaista pozitivnih priča iz Zenice. Također, dosadašnje vlasti su institucije kulture posmatrale samo kao nužno zlo ili ukras, i zapravo nisu prepoznavale njihov značaj i potencijal niti su imale bilo kakvu viziju ili predstavu kako unaprijediti njihov položaj. Nažalost, većina stanovnika Zenice, ali i drugih gradova Bosne i Hercegovine, kulturu i dalje posmatra kao isključivo institucije koje crpe budžetska sredstva i ne stvaraju nikakvu novu vrijednost, što apsolutno nije tačno. Zbog toga je u narednom periodu potrebno u potpunosti promijeniti odnos grada spram ovih institucija i utvrditi potpuno novu, modernu kulturnu politiku. Osnovni preduslov je izrada strategije razvoja kulture na području grada Zenice za period od 10 godina kojim će se utvrditi nova kulturna politika u Zenici koja će doprinijeti daljem kulturnom, naučnom i umjetničkom razvoju pomenutih institucija, ali također pomoći im da se istovremeno više okrenu ka tržištu i stvaranju novih vrijednosti bez negativnog utjecaja na sam kvalitet i kredibilitet pomenutih institucija. Izradom i usvajanjem kvalitetne strategije razvoja kulture ostvarit će se osnovni preduslov za aplikaciju Zenice za projekat Europske prijestolnice kulture putem kojeg se otvaraju vrata brojnih europskih fondova namijenjenih unapređenju infrastrukture ali i kvaliteta rada institucija kulture. Rijeka, koja je ovogodišnja Europska prijestolnica kulture, i Novi Sad, koji će biti Europska prijestolnica kulture 2021. godine, su već iskoristili pomenute mogućnosti i mogu biti dobar primjer i uzor za Zenicu. S obzirom da projekat Europske prijestolnice kulture pruža mogućnost finansiranja projekata postojećih institucija kulture ali također omogućava i pokretanje novih ustanova, učešće Zenice u ovom projektu predstavlja vrlo važan strateški cilj na polju razvoja kulture.



## **CILJEVI:**

- Izrada Strategije razvoja kulture za period od 10 godina
- Izrada aplikacije za projekat Europske prijestolnice kulture
- Utvrđivanje budžetskog kvote koja će se izdvajati svake godine za podršku realizacije projekata iz oblasti kulture u gradu Zenice od minimalno 1%
- Izrada projekta detaljne rekonstrukcije zgrade Bosanskog narodnog pozorišta koji podrazumijeva i izradu plana korištenja svih kapaciteta objekta
- Izrada projekta izgradnje nove zgrade Gradske biblioteke sa svim pratećim sadržajima
- Izrada mape objekata, lokaliteta i manifestacija iz oblasti kulturne baštine od značaja za grad Zenicu s planom zaštite, označavanja i prezentacije
- Jačanje podrške amaterskim kulturnim udruženjima na području grada Zenice
- Adekvatnije promovisanje umjetnika i umjetničkih udruženja iz Zenice
- Obnova mjesnih domova kulture i snažnija podrška aktivnostima ovih domova
- Izrada projekta Muzičkog centra Zenica s odgovarajućim prostorima za probe profesionalnih i amaterskih muzičkih i pjevačkih udruženja, organizacija kao i pojedinaca
- Podrška izdavanju literature o Zenici, kao i piscima, pjesnicima, istraživačima i svim drugim kulturnim radnicima iz Zenice
- Uspostavljanje Likovne galerije grada Zenice i kontinuirana podrška umjetnicima iz Zenice
- Uspostavljanje Tehničkog muzeja u Zenici i izrada projekta objekta novog muzeja
- Izrada plana podrške realizaciji projekata iz oblasti zaštite i obnove kulturne baštine na području grada Zenice
- Podrška Muzeju grada Zenice u pokretanju arheoloških istraživanja na području grada Zenice s odgovarajućim partnerskim organizacijama
- Pokretanje inicijative za uspostavu Zavoda za zaštitu spomenika i Arhiva u Zenici u saradnji s nadležnim kantonalnim tijelima

**ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

## **JAČANJE IDENTITETA ZENICE**

Identitet je vrlo važna kategorija bilo da govorimo o pojedincu ili kolektivitetu, a Zenica je kroz 20.stoljeće stekla određene identitetske kategorije koje i danas možemo iskoristiti. Primarni identitet našeg grada je bila industrija, a visoki fabrički dimnjaci su bili prva asocijacija na Zenicu. Međutim, zaboravlja se da je osnovna identitetska karakteristika Zenice zapravo činjenica da je ona uvijek bila otvoren grad! Zenica je rado primala nove ljude, snage i ideje te ih nastojala pozitivno iskoristiti za unapređenje životnih uslova svih Zeničanki i Zeničana! Identitet nije isključivo apstraktna kategorija, naprotiv, savremeni gradovi nastoje sopstveni identitet brendirati i iskoristiti u turističke i generalno razvojne programe. U skladu s usvojenom strategijom brendiranja realizuju se brojni projekti koji značajno doprinose i na vizuelnom ali i na sadržinskom oblikovanju pojedinih urbanih sredina. Strategija brendiranja Zenice ne zahtijeva velika ulaganja niti to zahtijevaju pojedini segmenti realizacije te strategije. Uspješno realizovani ciljevi iz strategije brendiranja donose brojne prednosti razvoju Zenice naročito na polju turizma, a ujedno će značajno olakšati i život svih građana Zenice!

### **CILJEVI:**

- Izrada novog grba Zenice u skladu s Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koji je postojeći proglasio neustavnim (podrazumijeva se izrada velikog, srednjeg i malog grba te zvaničnog loga Grada Zenice)
- Izrada metodologije imenovanja ulica, trgova, bulevara, mostova i drugih javnih prostora kao i javnih institucija u Gradu Zenica (veliki broj javnih površina u Zenici uopće nema svoj naziv, primjer, šetalište uz desnu obalu rijeke Bosne)
- Izrada strategije uređenja i ukrašavanja javnih prostora (plansko određivanje prostora za postavljanje spomenika i skulptura na prostoru Grada Zenice – brojne ličnosti i događaji u Zenici zaslužuju adekvatno obilježavanje poput npr. Kulina bana)
- Izrada i postavljanje kvalitetno dizajniranih tabli s nazivima ulica i odgovarajućim brojevima kako na samim objektima tako i na ulicama, raskrsnicama i kružnim tokovima radi lakšeg snalaženja u prostoru)

- Izrada popisa spomenika od nacionalnog i lokalnog značaja i njihova zaštita i prezentacija
- Snažnija podrška lokalnim, naučnim i kulturnim radnicima (profesionalcima i amaterima)

## **ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE**

### **IZBORI 2020 – JER ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!**

U novembru 2020. godine odredit će se sudbina našeg Grada za narednih nekoliko decenija. Zeničanke i Zeničani odlučivat će o sudbini Zenice, ali i o sudbinama svoje djece i svojih porodica. Izbori u novembru su puno više od pukog biranja! Oni su referendum na kojem ćemo se svi izjasniti kojim putem želimo da idemo. Želimo li i dalje biti žrtve neznanja i korupcije ili ćemo hrabro, odlučno i snažno, s jasnim ciljevima zakoračiti u 21. stoljeće!

Poštovane sugrađanke i sugrađani,

Izađimo na izbore 15.11.2020.godine, pokažimo i dokažimo da

**ZENICA ZNA, ŽELI I MORA BOLJE!!!**